

**normalització
lingüística
a debat**

MARC JURIDIC DE LA NOSTRA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Ignasi Ribas i Garau

443 *Recurs d'inconstitucionalitat número 995/86 plantejat pel Govern de la Nació contra determinats preceptes de la Llei 3/1986, de 29 d'abril, del Parlament de les Illes Balears.*

El Tribunal Constitucional, per providència de dia 29 d'aquest mes d'agost, ha admès a tràmit el recurs d'inconstitucionalitat número 995/1986, plantejat pel Govern de la Nació, contra els articles 5.2.; 7.1, darrer paràgraf; 10.1., paràgraf segon; 13 i 20.2 de la Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. I es fa a saber que, al recurs esmentat, el Govern de la Nació ha invocat l'article 161.2 de la Constitució, que produeix, des del dia 14 d'agost d'enguany, data de la formalització, la suspensió de la vigència i aplicació dels preceptes esmentats impugnats de la Llei del Parlament de les Illes Balears 3/1986, de 29 d'abril.

La qual cosa es publica per a coneixement general.

Madrid, a vint-i-nou d'agost de mil nou-cents vuitanta-sis.-

EL PRESIDENT DEL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL.- Francisco Tomás y Valiente.- Rubricat.

El dia 20 de maig de 1986 es va publicar en el B.O.C.A.I.B. la Llei 3/1986 de Normalització Lingüística de la nostra Comunitat Autònoma, la qual entrà en vigor el dia següent d'acord amb el que estableix la seva disposició final, 2ª. La Llei venia a completar el marc jurídic nascut de la Constitució de 1978.

La Constitució espanyola, a l'article 3, diu que "el castellà és la llengua espanyola oficial de l'Estat", la qual "tots els espanyols tenen el deure de conèixer i el dret d'usar", que "les altres llengües espanyoles seran també oficials a les respectives Comunitats Autònomes d'acord amb els seus Estatuts" i que "la riquesa de les diferents modalitats lingüístiques d'Espanya és un patrimoni cultural que ha d'esser objecte d'un respecte i protecció especials". A partir de la Constitució, doncs, l'oficialitat de les llengües no castellanes es produeix en dos temps: en un primer moment la pròpia Constitució preveu una seguretat d'oficialitat futura, i en un segon moment, en l'Estatut corresponent, la susdita possibilitat es converteix en un dret vigent.

La Llei Orgànica 2/1983, de 25 de febrer, de l'Estatut d'Autonomia per a les Illes Balears, al seu article 3, estableix que la llengua pròpia de la Comunitat Autònoma és la catalana, cooficial amb la castellana, i assenyala el dret que tenen tots els

ciutadans de conèixer-la i d'usar-la sense que ningú no pugui ésser discriminat per causa de l'idioma.

Per altra banda, l'article 10-21 de l'Estatut atribueix a la Comunitat Autònoma la competència exclusiva en matèria de "foment de la cultura, de la investigació i de l'ensenyança de la llengua de la Comunitat Autònoma". I l'article 14 encomana als poders públics la normalització lingüística i atribueix a la Comunitat Autònoma la competència exclusiva per a l'ensenyament de la llengua catalana en harmonia amb els plans d'estudis estatals.

La Llei de Normalització Lingüística del 29 d'abril de 1986 era, doncs, el pas necessari per a desenvolupar el mandat estatutari i per a començar a caminar amb els instruments jurídics suficients per a recobrar el component més essencial de la nostra identitat nacional com a poble: la llengua pròpia.

Cal dir que la Llei de 29 d'abril de 1986, aprovada per unanimitat de totes les forces polítiques del Parlament Autònom, és una eina jurídica digna si tenim en compte el sostre del model lingüístic constitucional que no és dels capdaventers si el comparam amb altres models lingüístics dels estats democràtics amb una realitat política plurinacional i plurilingüística.

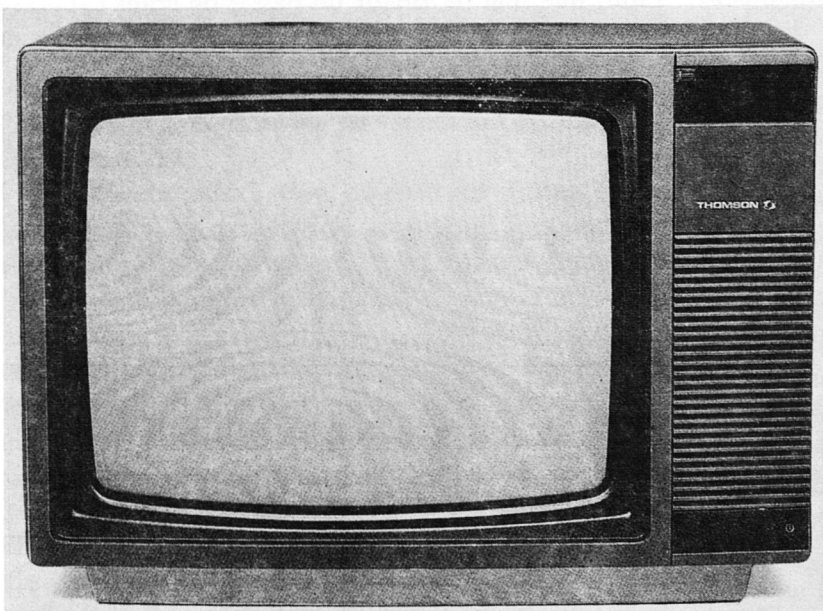
Però vet aquí que un fet pertorbador del marc

jurídic abans esmentat ha sorgit recentment. En el mes de juliol passat, amb una manca d'informació a les institucions autònomes i a l'opinió pública, el Govern de Madrid va impugnar davant el tribunal Constitucional determinats articles de la Llei de Normalització Lingüística. Així, la nostra Llei corria la mateixa sort de les seves germanes: les lleis Basca, Catalana i Gallega sobre les quals recaigueren les sentències del Tribunal Constitucional núms. 82/1986, 83/1986 i 84/1986 de 26 de juny, les quals declararen inconstitucionals alguns extrems articulats que guarden estreta relació amb els articles ara impugnats, de la nostra llei.

Pel que fa a la Llei de Normalització Lingüística gallega, la sentència del Tribunal Constitucional no ens pot afectar perquè la nostra Llei no té en el seu articulat cap precepte similar o igual al que ha estat declarat inconstitucional pel T.C. Del text gallec s'ha declarat inconstitucional el deure del coneixement de la llengua Gallega incorporat en l'apartat segon de l'article 1 de la Llei. Però d'aquest

aspecte ens preocupa l'intent que fa el Tribunal Constitucional de magnificar el deure del coneixement del castellà que estableix l'article 3 de la Constitució, respecte a les llengües pròpies que no gaudeixen d'un precepte similar. Crec que s'ha perdut l'oportunitat de meditació més profunda d'aquesta qüestió. El deure de conèixer una llengua no és cosa que es pugui interpretar en un sentit literal. Ningú no pot ser obligat a conèixer res contra la seva voluntat. El deure constitucional del coneixement del castellà sols es pot interpretar en el sentit que ningú pugui al·legar ignorància d'una llengua que és oficial i això és una conseqüència de la mateixa oficialitat i per tant aplicable també a la llengua pròpia que gaudeix d'igual oficialitat en el territori autònom per aplicació del mateix article 3 de la Constitució i de l'Estatut d'Autonomia. El Tribunal Constitucional tenia una bona ocasió per a diferenciar que el deure constitucional de coneixement del castellà mai es pot confondre amb l'obligació d'usar-lo, obligació que si en determinada

THOMSON

T.V. COLOR
Equipos
musicales: HI.FI
Videos

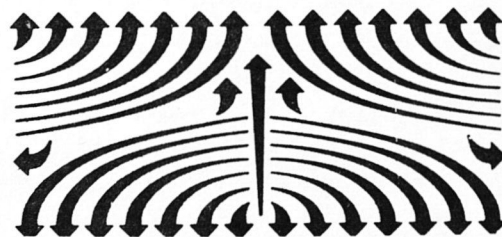
circumstància fóra imposada seria anticonstitucional.

De la llei catalana, el Tribunal Constitucional ha declarat inconstitucionals els articles 4-2 i 6-1. L'article 4-2 feia referència a la legitimitació del Govern autònom per actuar d'ofici o instància de part, per a executar les accions polítiques, administratives o judicials necessàries per a fer reals i efectius els drets dels ciutadans al coneixement i a l'ús normal de la llengua catalana. A la nostra Llei de Normalització Lingüística hi ha un precepte d'igual contingut a l'article 5-2 que ara ha estat també motiu d'impugnació. La sentència del Tribunal Constitucional reconeix el dret del Govern autònom per a executar accions polítiques per a la defensa dels drets dels ciutadans al coneixement i a l'ús normal de la llengua catalana, però estableix de forma negativa que no pot atribuir-se l'exercici d'accions legals amb un sentit tècnic-jurídic per considerar que seria introduir modificacions de les lleis processals i en el procediment administratiu que són de competència exclusiva de l'Estat en aplicació de l'article 149-1-6 i 18 de la Constitució. Ja sabem així quin serà el destí de l'article 5-2 de la nostra llei quan hagi passat pel sedàs constitucional del T.C.

L'altre article declarat inconstitucional és el 6-1 que també té la seva versió a la nostra llei i concretament a l'article 7. El Tribunal Constitucional considera inconstitucional que quan sia dubtosa la interpretació del text d'una norma jurídica, publicada en el Butlletí Oficial de la Comunitat Autònoma en ambdues llengües, la catalana i la traducció castellana, el text català serà l'autèntic. En aquest aspecte consider insostenible l'argumentació del Tribunal Constitucional de considerar discriminatori per al castellà l'esmentat article. És evident que hi ha un sol text autèntic, que és el que elabora el Parlament autònom en català, i una versió castellana que fan els traductors del Parlament. La sentència del Tribunal Constitucional arriba, sia dit amb tot el respecte, a l'aberració de donar tanta importància a un text redactat pels traductors del Parlament com al redactat pels representants del poble. Per tant, l'actitud netament favorable al castellà i que intenta demostrar que hi ha una posició preminent d'aquesta llengua, amb els textos de la Constitució i l'Estatut a la mà no és sostenible. És evident que el grup social de llengua castellana és prepotent a l'estructura de l'Estat, i aquestes són les conseqüències que se'n produeixen.

Malgrat tot el que he dit fins ara, cal assenya-

lar que la doctrina constitucional també conté algun aspecte positiu. A la sentència sobre la llei del País Basc és molt interessant la següent afirmació del Tribunal Constitucional que reproduïxo textualment: "la cooficialidad establecida por el artículo 3 de la Constitución Española y por los Estatutos lo es con respecto a todos los poderes públicos radicados en el territorio autonómico, sin exclusión de los órganos dependientes de la Administración Central y de *otras instituciones estatales* en sentido estricto, siendo, por tanto, el criterio delimitativo de la oficialidad del castellano y de la cooficialidad de otras lenguas españolas el *territorio*, independientemente del carácter estatal (en sentido estricto), autonómico o local de los distintos poderes públicos". El Govern Central, quan ha impugnat la nostra llei ha desconegut aquesta important doctrina intentant que es declari inconstitucional l'article 13 que és innovador respecte a les altres lleis normalitzadores i de capital importància que diu: "tots els ciutadans que facin el servei militar dins l'àmbit territorial de les Illes Balears poden utilitzar en qualsevol ocasió la llengua catalana, tal com es desprèn de la seva condició de llengua oficial i pròpia dels pobles de les Illes", i hi afegeix "Són vàlides totes les actuacions militars fetes en Català a les Illes Balears". Seguint la doctrina del Tribunal Constitucional, aquest article s'haurà de declarar conforme a la Constitució i el Tribunal Constitucional haurà de rebutjar la impugnació d'aquest precepte duita a terme pel Govern Central. Tal volta la cooficialitat a les casernes de la llengua de Ramon Llull, que mai ha tingut un passat de grans capitans, contribueixi a una desmilitarització progressiva de la societat. Així sia. Amén.

*Per problemes d'espai es publicaran al proper número els articles: entrevista feta a Joan Miralles i l'article del PSM sobre la normalització lingüística.